

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної ради Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
ім. М. В. Остроградського
від 29.05.2018 № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту освіти, науки та молоді Полтавської облдержадміністрації
від 11.07.2018 № 303

Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку
художньо-технічного профілю
гуртка «Юні відеооператори»

Основний рівень, 1 рік навчання

Автор:

Стадник Ігор Анатолійович – керівник гуртка «Юні відеооператори» Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради

Рецензенти:

Литвиненко А.І. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Чупрунов А.В. – керівник гуртка Полтавського міського центру позашкільної освіти Полтавської міської ради Полтавської області

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На сьогодні майже кожна дитина шкільного віку користується сучасними мобільними пристроями, які мають функцію відеозйомки. Тому постає нагальне питання зйомки та обробки відео. Допомогти у реалізації поставлених життєвих завдань усім зацікавленим покликаний гурток «Юні відеооператори». Все, що відбувається на екрані телевізора, було спочатку задумано і професійно знято оператором. Він – очі в чарівному світі кіно. Тому робота оператора так важлива, адже від неї багато в чому залежить інтерес телеглядача до репортажу, телепередачі або фільму.

В цьому полягає і складність, і привабливість професії. Творча ініціатива і блискавична реакція, уміння з'єднувати одиничне і загальне, бачити масштабність подій і правильно оцінювати знімальні факти.

Навчання справі кіновідеоаматорства також сприяє розвитку логічного мислення, розумових здібностей вихованців, поглибленню їх технічних знань і навичок, формуванню естетичних смаків і творчій діяльності дітей, які хочуть творчо саморозвиватись.

Навчальна програма реалізується у гуртку позашкільного закладу науково-технічного напрямку художньо-технічного профілю та спрямована на учнів 5-11 класів, а також студентів ВНЗ.

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами кіновідеосправи.

Основні завдання полягають у формуванні наступних компетентностей:

- пізнавальної: засвоєння знань з історії виникнення та розвитку відеотехніки, кіноіндустрії та театрального мистецтва, ознайомлення гуртківців з основами фотографії, основними поняттями, термінами, відкриттями у галузі відеосправи;
- практичної: спрямованої на введення вихованців в світ науково-технічної творчості через залучення вихованців до кіновідеосправи, виконання індивідуальної та групової роботи з фото-, відео зйомки та монтажу, розвиток умінь адекватно сприймати складний і багатий світ кінообразів, відрізняти справжні кіношедеври від дешевих творінь; створювати і реалізувати власні проекти, допрофесійне самовизначення
- творчої: сприяти формуванню стійкого інтересу до обраного виду діяльності, допрофесійному самовизначенню вихованців, формувати в дітей вміння творчо працювати над створенням кіно, телепрограм, сценаріїв, знайомити їх з основами режисерської та акторської майстерності, розвиток творчих здібностей, здатності проявляти творчу ініціативу;
- соціальної: правильно орієнтуватись в різноманітні кіно, телепрограм; уміння орієнтуватись в інформаційному та телекомунікаційному просторі, виховання моральних і духовних якостей громадської позиції, позитивних якостей емоційно-вольової сфери, наполегливості, працелюбності, відповідальності, товариствості, вміння працювати в колективі, формування ціннісного ставлення до життя.

У процесі реалізації компетентнісного підходу відбувається поєднання теоретичного підходу та практичної діяльності, спрямованої на здобуття практичних вмінь і навиків до життєтворчості та культури дітей.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання, а саме 216 год. на рік, 6 год. на тиждень.

З метою розширення світогляду вихованців програмою передбачено використання різних індивідуальних і групових форм навчання: заняття-подорожі, кінолекції, конкурси, віртуальні екскурсії, практичні роботи, творчі звіти, а також заняття комунікативної спрямованості: репортажі, пресконференції, диспути. Варіювання типів навчальних занять сприяє підвищенню рівня навчальних досягнень вихованців за рахунок їх якісного та змістового наповнення.

Програма побудована на основі принципів науковості, доступності, єдності навчання і виховання, свідомості і активності учнів у навчанні, індивідуального підходу до учнів, емоційності навчання. Програма націлена на створення умов для самовизначення, саморозвитку, самореалізації особистості, сприяння професійній орієнтації кожного вихованця. У процесі проведення навчальних занять значна увага приділяється розвитку навичок бережного ставлення до кіновідеоапаратури, обладнання студії, суворого дотримання правил охорони праці.

Результатом роботи гуртка є короткометражні жанрові відеофільми вихованців, сценарії та навчальні телепрограми. Програмою передбачено участь вихованців в профільних конкурсах дитячого кіно та телебачення, дитячих кінофестивалях, можливість трансляції дитячих відеоробіт на телебаченні.

Навчальний матеріал програми адаптований до занять з вихованцями різного рівня підготовленості.

Основний рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО - ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, теми	Кількість годин:		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	—	3
2.	Правила техніки безпеки та виробничої санітарії	2	1	3
3.	Значення кіно та телебачення в науці, техніці та громадському житті	3	3	6
4.	Види і жанри кіно та телебачення	6	6	12
5.	Основи відеозйомки	12	12	24
6.	Сучасна кіно, відеоапаратура	6	6	12
7.	Освітлення природне та штучне. Освітлення при спецефектах та комбінованій зйомці	9	9	18

8.	Основні етапи створення фільму, телепрограм, відеокліпу	18	21	39
9.	Азбука кінорежисури	12	12	24
10.	Основи акторської майстерності	9	12	21
11.	Відеозйомка короткометражного фільму, телепрограми або відеокліпу	12	36	48
12.	Підсумкове заняття	3	—	3
13.	Звітний кіноперегляд	—	3	3
	Разом	95	121	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Знайомство з програмою навчання. Перегляд фільмів і телепрограм, створених гуртківцями минулих років.

2. Правила техніки безпеки та виробничої санітарії (3 год.)

Теоретична частина. Протипожежне обладнання студії. Вогнегасники, їх будова, принцип дії, правила користування. Перегляд фільмів з техніки безпеки. Правила безпечної роботи з електронагрівальними приладами, електричною апаратурою.

Практична частина. Робота з вогнегасниками, електроприладами в лабораторії. Надання першої медичної допомоги. Навчальна евакуація із приміщення студії.

3. Значення кіно та телебачення в науці, техніці та громадському житті (6 год.)

Теоретична частина. Коротка історична довідка про розвиток кіно. Подібність та відмінність кіно від інших видів мистецтв (літератури, живопису, театру). Розподіл фільмів на художні, науково-популярні, навчальні та хроніко-документальні, відеофільми. Значення кіно та відео для життя людей. Історія українського кіно.

Кіно як метод наукового дослідження: зйомки в експедиціях, лабораторіях, підводні зйомки, уповільнені, прискорені, рентгенокінозйомки, зйомки в космосі, макро-, мікрозйомки та інші види.

Кіноаматорство. Шляхи розвитку самодіяльного кіно. Індивідуальне та колективне кіноаматорство. Жанри самодіяльного кіно. Завдання самодіяльної кінематографії, завдання кіновідеоостудії.

Історія розвитку телебачення у світі та в Україні. Телебачення в нашому місті.

Практична частина. Перегляд і обговорення відеороликів на вибір керівника, макрозйомка та панорамна зйомка мобільним телефоном. Порівняння та обговорення.

4. Види і жанри кіно та телебачення(12 год.)

Теоретична частина. Ігровий фільм. Документальний фільм. Мультиплікаційний фільм. Науково-популярний фільм та інші види кінематографу і телебачення. Жанри кіно та телебачення. Кінорозповідь. Кіноновела. Кіноповість. Кінонарис. Репортаж. Кіноепопея. Кінодрама. Мелодрама. Телепрограма. Авторська програма. Кінокомедія. Кінопародія. Трагедія. Вестерн. Детектив. Кінофантастика. Фільми жахів. Трилер. Відеокліпи. Інші жанри кіно та телебачення.

Практична частина. Перегляд та аналіз фільмів і телепрограм різних жанрів на вибір керівника.

5. Основи відеозйомки (24 год.)

Теоретична частина. Основні етапи розвитку відеозйомки. Елементи відеопроцесу. Будова відеокамер. Відеотехнічне оснащення. Відеокамери для катушкових плівок. Знайомство з імпортними відеокамерами. Відеоприладдя. Студія відеозйомки.

Вибір кадру. Одержання різного зображення. Експонування. Баланс білого. Зйомка при денному світлі. Правило «Третин» при постановці кадра.

Різновидності відеозйомки. Техніка відеозйомки.

Особливості електричного освітлення. Закони освітлення. Джерело електричного світла. Освітлювальна апаратура. Комбіноване освітлення.

Деякі питання побудови кадру, композиції. Рівновага в кадрі. Світло і фон. Об'єм і форма. Індивідуальний портрет. Поза людини, яку знімають. Точка зйомки.

Практична частина. Ознайомлення і робота з різними відеокамерами, експонетрами. Відеозйомка. Робота з цифровим фотоапаратом як кінокамерою. Зйомка на мобільний телефон.

6. Сучасна кіно, відеоапаратура (12 год.)

Теоретична частина. Кіноапаратура. Загальна характеристика відеоапаратури. Відеокамера. Відеопрогравачі дисків. Телевізійні камери. Відеокамери любительські та професійні. Відеопроєктори. Відеопринтери. Оптичні диски та їх характеристика.

Практична частина. Робота з відеоапаратурою (відеомагнітофоном, відеокамерою). Меню настройки, розширення при зйомці. Якість відео в розмірі Full HD, баланс білого, вечірня відеозйомка. Зйомка місцевості навколо центру. Вечірня та денна. Перенесення відеоматеріалів з камери на комп'ютер та редагування в програмі Virtual Dab 1.5.4. Підготовка папки робочого проекту.

7. Освітлення природне та штучне. Освітлення при спецефектах та комбінованої зйомки (18 год.)

Теоретична частина. Техніка безпеки при роботі з приладами освітлення. Освітлення кадру, сила світла, поняття люмену. Штучне освітлення павільйону при зйомці. Вибір освітлювальних приладів при зйомці любительських та

професійних відеороликів. Тепле та холодне світло світлодіодна лампа та лампа розжарення. Установка відеоапаратури.

Практична частина. Робота з відеоапаратурою. Зміна освітлення та гами за допомогою програмного забезпечення. Пристосування різного відеоматеріалу відзнятого при різному освітленні до одного гамапоказника. Corel Video Studio 17.0 – зміна освітлення.

8. Основні етапи створення фільму, телепрограми, відеокліпу (39 год.)

Теоретична частина. Збір матеріалу, інформації, цікавих фактів та документів. Написання сценарію. Підготовка до зйомок. Знімальний період. Монтажний період. Монтаж, озвучення, музичне оформлення фільму, телепрограми. Виготовлення титрів, різних вставок.

Практична частина. Конкурс на кращий сценарій фільму, телепрограми, кліпу. Відеозйомки на природі, на вулиці. Студійні зйомки. Монтаж і озвучення.

9. Азбука кінорежисури (24 год.)

Теоретична частина. Поняття кадру, стилю, темпоритму. Кадрове навантаження на персонажів у кадрі. Технічні можливості кіно та відеоапаратури. Композиція фільму, програми, епізоду. Композиція кінокадру. Світлове вирішення кадру. Кольорове вирішення кадру. Поняття про масштабність кадру. Генеральний напрям зйомки. Слово. Музика. Шуми. Монтаж.

Практична частина. Вибір ракурсу при однаковому освітленні. Тінь у кадрі. Способи видалення та ретуш. Стил, темперамент, образи героїв. Зйомки фільму, телепрограми.

10. Основи акторської майстерності (21 год.)

Теоретична частина. Емоції. Темперамент. Харизма. Привертання уваги. Використання гриму у кадрі. Відсторонення від стандартів. Подача тексту, імпровізація, створення ілюзій. Створення образів, емоцій у кадрі. Роль голосу. Дихання. Фонетика. Артикуляція. Мова жестів.

Практична частина. Вибір кіносценарію, розподіл і вивчення ролей. Репетиції.

11. Відеозйомка короткометражного фільму, телепрограми, або відеокліпу (48 год.)

Теоретична частина. Вибір теми, створення сценарного плану. Розподіл завдань.

Практична частина. Виготовлення декорацій. Вибір локацій. Зйомка. Озвучування. Загальний монтаж.

12. Підсумкове заняття (3 год.)

Теоретична частина. Підсумки навчального року.

13. Звітний кіноперегляд (3 год.)

Практична частина. Творчий звіт і організація перегляду фільмів і телепрограм, створених гуртківцями за навчальний рік в школах, дитячих садках, позашкільних та інших навчальних закладах перед школярами і їх батьками.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історію виникнення та розвитку кіно- та відеомистецтва;
- розвиток українського і світового кінематографу;
- шедеври кіномистецтва;
- відео- та аудіообладнання;
- технологію виробництва відео та найкращих практик;
- правила, жанри, способи та прийоми відеозйомки;
- різні програми відеомонтажу.

Вихованці мають вміти:

- працювати з відеоапаратурою;
- створювати художні зразки кіномистецтва;
- виділяти справжні шедеври кіномистецтва від підробних;
- давати критичні рецензії на фільми;
- володіти спеціальними програмами відеомонтажу;
- створювати власні кліпи, ролики, слайд-шоу з обраної тематики;
- колективно розробляти і публічно захищати створені проекти.

Вихованці мають набути досвіду:

- написання сценаріїв;
- зйомки фільмів;
- операторської, акторської і режисерської майстерності;
- багатокамерній зйомці;
- монтажу зйомки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гамалей В. Моє перше відео з А до Я. – СПб, 2006.
2. Горпенко В. Архітектоніка фільму. – 1 –5 томи, К.: ДІТМ, 2000.
3. Грінберг С. Цифрова фотографія. – СПб, 2005.
4. Костилєва В. Аматорський кінотелефільм. Методичні рекомендації для керівників студій та початківців. – Київ, 2013.
5. Кузнецов І., Позін В. Створення фільмів на комп'ютері. Технологія Творчність. – Пітер: ISBN, 2005.
6. Леготіна С. Вибраний курс «Мультимедіа презентація. Комп'ютерна графіка». – Волгоград: ІТ "Corifeye", 2006.

7. Миронов Д. Corel Draw 10. Навчальний курс. – М., Х., К., СПб, 2002. – 448 с.
8. Рівкін Ю.С. Редагування відео з нуля. Книга + відео курс. Підручник. – М.: "Кращі книги", 2006.
9. Розенталь А. Створення кіно та відеофільмів від А до Я. – М., 2004.
10. Часопис "KINO – КОЛО". – №№ 1 –4. Київ, 2003.